

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos peit sor egyszer 10 kr, minden következéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Agrárizmus.

Budapest, Aprilis 9.

A magyar nép egy része — tekintet nélkül az intelligencia fokára — szívesen veszi be a sok mindenféle, akár külföldről behozott, akár itthon gyártott jelszavakat. Különösen az izmus-végüket nagyon szeretjük. Pedig ezek ugyan csak németek, a szó legeslegnemmagyarább értelmében. A németeknek mindent rendszeresítő és általánosító géniusza szisztemát csinált a fajgyűlöletből — és megszületett az antiszemitizmus. Magyarországon ez a cifra valami, mint politikai fogalom, volt — nincs (hacsak a néppárt jóvoltából újból fel nem üti fejét, hogy újból elmerüljön a magyar szabadság tengerében). A termékeny német elme utóbb a tömeg-önzésnek egy másik nyilvánulását látta el a tudományos theoria csillogó jelmezével, és életre kelt egy új izmus: az agrárizmus.

Igenis, t. agrárius uraim, az önök rendszere tősgyökeres német találmány, és akárhogy hangoztatják önök a legsajátosabb magyar érdekeket, azért a németországi és a honi agrár törekvések párhuzamos volta éppoly nyilvánvaló, akár — hogy keveset ne mondjunk — a hazai néppárti fészkelődések legközelebbi rokonsága az osztrák keresztény-szociális reakció aknamunkájával. A németországi „Bund der Landwirthe” szakasztott oly eszközökkel agitál mint a mi agrár szövetségünk, éppannyira kaczerkoldva a szociális tanokkal, éppannyira hajhászva a legspeciálisabb osztályönzést és

éppoly öblös hangon támadva a fennálló egész gazdasági politikát.

Kérdés már most: érdemes volt-e azt az új disszolváló elemet behozni a mi országunkba, mely széthúzó és confundáló törekvésekben máris oly gazdag?

Bizony kár volt saját külön agrárpártot csinálni oly országban, mely a maga egészében amugy is agrárius. — Hisz itt ugy szólván minden intézmény első sorban a mezőgazdasági érdekekhez van idomítva. Országgyűlésünk tulnyomó többségét földbirtokosok alkotják, akik ugyancsak nem működnek közre a saját vesztükre. — Itt különleges mezőgazdasági irányzatra nemcsak hogy szükség nincsen, de ily tendencia, mint az osztályszellem tulhajtása, egyenesen kárhóztos is. A modern magyar állam egyik sarkalatos követelménye, hogy itt minden osztály egyaránt és ne egyik a másik rovására fejlesztesse a maga jogos aspirációit.

A költségvetési vita folyamán országvilág hallotta azokat az elveket és konkrét terveket, amelyek szerint földmivelési miniszterünk lendíteni akar a mezőgazdaságon. A miniszter és államtitkára részéről akkor hirdetett ez elvek és tervek a parlamentnek és az országnak, csaknem osztatlan helyesléssel találkoztak. Főlöleges ezeket e helyütt ismételnünk. A fennebb felsorolt, szinte közhelyekké vált, de azért teljes érvényükben fennálló közgazdasági axiomákat is reszeltük volna újból elmondani, ha a közleledő országos gazdasági kongresszusnak nem lett volna az az előjátéka, hogy az ellenzék a miniszterelnökön töltötte ki az okból is az ő támadási viszketegét, a

miért a kormányelnök nem vesz részt a kongresszusban.

Pedig az ebbeli meghívó udvarias visszautasítása a magyar kormány feje részéről — az itt elmondottakból önként folyó dologként jelentkezik. A miniszterelnök, az egész kormányval együtt, a kongresszus által produkálendő anyagot is fel fogja használni a mezőgazdasági bajok orvoslására, de megjelenésével nem istápolhatja az ott is felmerülő, idegen jelszavak után induló, széthúzó, egyoldalú, önző törekvéseket.

BELFÖLD.

A delegacionális ülészek egybehívásának időpontja még nincs ugyan véglegesen megállapítva, azonban kétségtelen, hogy a delegációk ez idén május hó vége táján fogják a működésüket megkezdeni. A delegációk ezuttal Bécsben ülészek, az osztrák birodalmi tanács munkálkodásának rendje nincs befolyással arra, hogy mikor üljenek össze a delegációk. A magyar országgyűlés pedig minden valószínűség szerint május hó végeig letárgyalja mindazon ügyeket, melyeknek a nyári szünidő előtt való elintézése szükségesnek mutatkozik.

A közös költségvetés előirányzatát a legközelebbi napokban kapják meg tanulmányozás és megvisszafelkérés céljából a monarchia két államának pénzügyminiszterei. A közös budget-előirányzat nem kerül tárgyalás alá a magyar s osztrák kormányok külön minisztertanácsban. Mielőtt a két pénzügyminiszter elkészül a budget megvisszafelkérésével, közös minisztertanácsban állapítják meg véglegesen az előirányzatot. Amennyiben a két kormány a közös minisztertanácsban résztvevő tagjai egyes költségvetési tételre néve nem egyeznének meg, a király elnöklése alatt tartandó korona-tanács fog az illető tételről dönteni.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A preszkura.

(A „Magyar-román Szemlé”-ből.)

A gör. szertartású papok és egyház-szolgáknál igazán áll az irás azon mondása, hogy kik az oltárnál szolgálnak, az oltárnál éljenek; mert a hivektől semmi rendszeresített javadalmazással sem birván, jövedelmeiket nagyobb részt a hivek önkéntes ajándékozásaiból nyerik, úgy a templomi, mint egyéb szertartásos tevékenységükért. Ezen „spontanea obláták” között legfőbb szerepet játszik a preszkura, vagyis azon áldozati kenyér, melyet a hivek a mise offertoriumakor az istentisztelet és papjaik javára fel szoktak ajánlani.

A preszkura, melynek sulya mintegy egynegyed font, igen szép, fehér buza kenyér, vagy kereszt, vagy pedig henger alakú. Rajta rendszeren bizonyos szimbolikus jelvények láthatók, ép úgy, mint a katolikusok ostyáján J. H. S. (Jézus Hominum Salvator). A preszkurajelek ezek: J. H. N. R. J. (Jesus Krisztus Nazarean Regele Jidovilor; Názárethi Jézus a zsidók királya) Helyenként e betűk is szerepelnek: J. Chr. H. I. K. A. (Jésus Kristus Nika = J. Krisztus a győző.)

A preszkurát csak az ugynevezett preszkurizók sűthetik. Ezek oly hajlottabb korú asszonyok, kiknek csakis nős vagy férjes

gyermekekkel szabad birniok. Ilyeneknek hiányában más tisztos korú nő is sűthet, fiatal özvegy azonban nem. Fő kellékük a tisztaság és erényesség, melynek feltüntetésére évenként legalább négyszer kell nyilvánosan az Úrvacsorához járulniok. Joguk gyakorlására szükségesek bizonyos pecsétnyomó alakú márvány jelvények, melyekkel a fenti symbolumokat rá szokták nyomni a preszkura tésztájára. E szentelt tárgyakat hatalmuk jelvényeül a papoktól kapják.

A preszkurizók, kik egyuttal elárusítók is, minden ünnepélyesebb istentisztelet alkalmával a templomban jelen lenni tartoznak, állván rendszeren a templom hajója azon részében, hol a bejárat van, hogy a hivek a templomba léptükkor a vásárt mindjárt megéjthessék darabonként 3-4 krral. Az offertoriumkor ki-ki egy-két, sőt több darabbal is, vagy még megfelelő értékű pénzzel az áldozó paphoz járul, és ennek kezébe teszi le áldozatát.

E preszkura áldozatok számából nemcsak a hivek mennyiségére, hanem az anyagi jólét — a vallásos buzgóság és az egyházzolgák évi jövedelmének is bizonyos fokozatára lehet következtetni.

Vannak községek, hol csupán a preszkura-áldozatok, nemcsak a mindennapi kenyeret adják az egyházzolgáknak, hanem megváltott értékükből még husra való is kijut.

Preszkura felajánlások rendszeren csak va-

sár-és ünnepnapokon, és oly napokon is szoktak történni, mikor a helyi viszonyok szerint a nép azon patronusait tiszteli kiknek közbenjárása mellett várja Istennek áldását barmaira, mezei munkáira stb.

Hogy a tisztelt olvasó fogalmával birjon, mily nagy szerepet játszik a preszkura a gr. szertartású egyház hivatalnokainak jövedelmi forrásaik közt: a topánfalvi preszkurizók adatai alapján ide jegyzek egy rövidke statisztikát.

Topánfalván, mellözve más havasi községeket — csak disunitusoknál évenként el szokott fogyni 21,820 drb. preszkura. E számból karácsony hetére esik 600, a husvétáji napokra 1400, pünkösdre 800, virágvasárnapra 500. Az ünnepnapok preszkuráinak száma egyenkint 150-400 váltakozik, miknek egyetemleges összege természetesen magasra rug, különösen ha tudjuk, hogy a gör. szertartásúknak csak ünnepnapok száma egy évben 31-re megy. Ide járulnak még azon napok is, melyeket csak a nép kegyelete szokott ünnepekül tartani, miknek száma szintén jelentékeny.

A vasárnaponként felajánlani szokott preszkurák évi összege 7670, szóval egy egész év preszkura jövedelme az 1528 lelket számláló Topánfalván — csak hitközségről van szó — 21820 drb. Ezeknek értéke a 3 kr. 3 kr. = 654 frt 40 kr., mi ugy hiszem, papi

A kamarai elnök programja.

— Saját tudósítónktól. —

Kristófy János, az aradi kereskedelmi és iparkamara új elnöke a tegnapi megtartott kamarai ülésben a következőkben fejtegette ki programját:

Midőn a kamara bizalma és az imént felolvasott miniszteri megerősítés alapján az elnöki széket elfoglalom, engedjek meg, hogy rövid pár szóban jelezsem azon irányt, melyet az önk támogatásának reményében követni szándékozom ez ép oly szép, mint terhes tisztség működési körében.

A kereskedelmi és iparkamarák oly intézmény, mely a szerint válik áldásossá vagy meg nem felelővé, a milyen az a tevékenység, melyet kifejtenek. A törvény és az ügyrend rideg betűi nem adnak annak életet, ha maga a testület, mely a kamarát alkotja, nem önt bele lelket az ő folytonos munkásságával.

Részemről azt a meggyőződést táplálom, hogy a kamarai intézmény kerete elég tág tért kínál ennek a munkásságnak úgy a kereskedelem, mint az ipar emelése érdekében. Úgy fogom fel a helyzetet, hogy nekünk hivatásunk a kamarai kerület közgazdasági életét folytonosan éber figyelemmel kísérni és minden jelentésből azonnal levonni a tanulságot. Nem szabad bevárunk, míg az események övezett tényeket teremtenek, a melyeknek megváltoztatása mindig nehéz, csaknem lehetetlen; ellenkezőleg minden erőnkkel latba kell vetnünk, hogy az eseményeket, a mennyiben azok közgazdasági viszonyainkat érintik, mi irányozzuk, vagy legalább minden alkalommal felelőjük szavunkat, hogy a magasabb éhatalmasabb tényezőik idejében megtehetessék a javunkra szolgáló intézkedéseket.

Azért vezérelvül azt tűzöm magam elé, hogy a kamara egy perone se tegye le a kezdeményező szerepet mikor arról van szó, hogy egy súlyos átmeneti korszak reánk nézve könnyebben elviharozható váljék. Nemcsak a beérkező akták helyes elintézésében kell, hogy legyen működésünk sarkpontja, de azokban az eszmékben, melyeket fel kell vetnünk, ápolnunk és ha lehet, győzelemre vezetnünk.

Kereskedelmünk pang, mert nincs forgalom. Ezt a pangást megérzi az ipar is mind a kettő a mezőgazdasági válság következményeit sanyli. Viszont az mélyen gyökerezik tőlünk messzebb eső okok hatálya gyanánt.

Ha tehát iparunkat emelni, kereskedelmünket felviragoztatni törekszünk, figyelmünk messzebbre kell terjesztenünk. Vizsgáljunk ki a földmívelés helyzetét, az őstermelés bajait, a pénzviszonyok alakulását, a velünk versenyző államok termelésének esélyeit és szünetlenül keresnünk kell azt a helyet, melyet a világforgalomban elfoglalni kell, ha az életképességet kimeríteni nem akarjuk.

Kamarai kerületünk és annak székhelye még nemrég virágzó kereskedelem központja volt. Az utóbbi időben e téren visszaesés észlelhető. A kereskedelmi osztály minden tagjának ügybuzgalmát kérem ahhoz, hogy e visszaesés valódi okait felderítsük és a lendület eszközeit megtaláljuk, vagy azokat a kormánytól kérhessük.

Néhány év előtt hatalmas szesz- és malomiparunk és a kézműipar szépen fejlődött ágai megvannak bénítva. Erőnknek valódi forrásai ezek, melyek számára szüntelenül kell keresnünk a csatornákat; a közvetlen érdekelt tényezőknek javaslati, eszméi, kellenek, hogy a kamara által a miniszterium elé jussanak, mely elismerést érdemlő jóindulattal törekszik az ipar emelésére.

Ezeket általánosságban megjegyezván, csak egy-két szóval akarok utalni ama fontosabb kérdésekre, melyek óhajtam szerint a közelebbi jövőben a teremben szintén foglalkoztatni fognak.

Kamaránk nyugati megyéiben aggodalmat keltő mérveket ölt a szociálisztikus mozgalom. Azt a törekvést ami ezeket forrongásban tart, nem lehet elnyomni erővel, az elégedetlenséget orvosolni kell. Kamaránk, mint melyet igen közelről érintenek az események, nem szabad, hogy ki engedje magát zárítani azokból a tárgyalásokból, melyek az orvoslás eszközeit lesznek hivatva megállapítani.

Küszöbön van a bankkérdés rendezése. A nélkül, hogy eleje akarnék vágni a kamara által ez ügyben hozandó megállapodásnak, hangsúlyozni kívánom, hogy olyértelmu megoldás érdekében kell szavunkat latba vetni, mely a forgalom következményeinek, önállóan fejlődő kereskedelmünk igényeinek megfelelő.

Az adóreform előmunkálatai már is kamaránk tanulmányozására várnak. Sehol a kereskedést és az ipart oly aránytalanul nem terhelik az adók, mint hazánkban és így igen nagy súlyt fektetnek arra, hogy ebben a kérdésben kamaránk alapos tanácskozás nyomán fejtesse ki illetékes helyen álláspontját.

Ugyancsak fontosnak tartom, hogy ha a szeszegyedárusági kérdés szőnyegre kerül, ezen, mint már jeleztem, igen lényeges termelési águnk védelme érdekében minden lehető megtegyünk.

És mindeme kérdések mellett az eddiginél nagyobb melegséggel kell felkarolnunk a millennium ügyét. Az ezredéves ünnepek oly mozzanat, melyhez hasonlóval kevés nemzet dicsekedhetik. Onmagunk előtt kellene pirulnunk, ha nem tudnánk megtalálni a módját annak, hogy megfelelően jelenjék meg iparunk ezen a fényes nemzeti ünnepélyen.

Remélem, ha rövid is már az idő, megfogjuk ezt a módot találni. Mert az érdekelteknél nem a lelkesedés hiányzik, de az anyagi eszköz a kiállításban való részvételre, kamaránkban, melyre a millenniumi kiállítás

ügyeinek előmozdítása a kerületben bizva van, bele kell vonnia a fogyasztóközönséget az ügybe, arra kell hatnunk, hogy iparosaink megrendelésekhez jussanak, hogy készítményeik bemutatásával úgy Aradváros, mint a kamarai kerület jó hírét emelhessék.

Hangsúlyozni akarom még a kereskedelmi és ipari szakoktatást, melyért a kamara oly sokat tesz s melyet továbbfejleszteni legfőbb óhajom; kiakarom emelni a kereskedelemnek és iparnak társulás útján elérhető előnyeit, melyeket úgy a testületi élet ápolása, mint a szövetkezés eszméjének terjesztése által minél általánosabbakká tenni igyekszem.

Arról, hogy kamaránk járjon elől jó példával a kereskedelemnek és iparnak teljesen magyarra tételében, fölősegesnek tartom beszélni, mert ez oly követelmény, mely az aradi kamara minden tagjának szívét eltölti.

Végezetül még annyit, hogy éber figyelemmel fogom kísérni a kamarai ügykezelés gyorsaságát és pontosságát, gondom lesz az elavult ügyrend revíziójára és a szolgálati szabályok megalkotására és oda fogok törekedni, hogy a kamara mindazoknak, a kiknek érdekében fennáll, valóban hasznára és szolgálatára lehessen.

Mindent csak az önk őszinte, buzgó támogatásával érhetem el. Azért kérem a tisztelt teljes ülést, részesitse ügybuzgó, hatni akaró működését a hathatós gyámolításban, mely annak az eredményt biztosítja.

IDŐJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 762.7 milliméter, délután 2 órakor 765.2 milliméter. Hőmérők: reggel 7 órakor $C^{\circ} + 6.1$, délután 2 órakor $C^{\circ} + 12.2$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 7. délután 2 órakor E. 6. Felhőzet: reggel borult, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 8 milliméter.

Apad a Maros!

— Saját tudósítónktól. —

A hetek óta annyira óhajtott apadás tegnapi egész vonalon mutatkozott, mint azt lapunk keddi számában is előre jeleztük volt. Az időjárás is megváltozott, mi nagyban elősegíti a fokozatos apadást. — A hőmérséklet is rohamosan emelkedett, s a legszebb tavaszi napokra lesz kilátásunk, ha az északkeleti minimum át nem adja helyét a délnyugati maximumnak.

Az aradi folyammérnökséghez érkezett táviratok szerint Branyieskánál 300, Radnán 387, Makón 490, Szegeden 362 csm. magas a vízállás, s e szerint fölül rohamos, alul lassu apadás mutatkozott, mi a mai nap folyamán még fokozottabb mértékben lesz észlelhető.

Aradon 360 csm. az esti vízállás, mi

és kántori javadalmazásra lényeges forrásul tekinthető.

A preszkura mellékfajánál tekinthető a prinós is. Ez olcsó, egyszerű kacsakaringos „fontos kalács”, melyent a sátoros ünnepek — különösen pedig húsvét alkalmából, Csikországbaiban is szoktak sütni édes anyáink. Ez az úgynevezett kókonya. Csakhogy, míg a székely kókonya felszíne a tojásfelhárny és szikjatól fénylő és lángvörös, mint a hajnal, addig a román prinós külseje sápadt arozot mutat, és bele sem oly sárga és puha mint a csikié, mert nem oly gyakor szitán eregetik lisztjét és tojás meg vaj sines anyi benne; de azért finom, izletes s különösen pirított szalonnával csupa gusztus falatozni belőle.

Ezt a prinóst a viskeresztű keresztjárás-kor szokták a papok kapni. Oly diszintus hitközség, mint Topánfalva is, viskeresztkor mintegy 200 drbot szokott ajándékozni papjának, mi szintén jelentékeny összegű pénzt képvisel, mert egy darabnak ára 45—50 kr. Sokan e prinóst pénzen váltják meg, a szegényebbek kendert adnak helyette, vagy pedig egy-két kanta (donyicza — 4 kupa) búzát.

Mind ezek úgy osztatnak fel, hogy a kántorok ötdrészre, a papok pedig a többi kapják.

Az áldozati-kenyerekhez számítható még a „cununa anului” (év-koszoru). Ez egyes gazdagabb románoknak az egyházi személyek számára — különösen karácsonkor adni szokott ajándéka, melylyel az év minden egyes

vasárnapjára egyszerre hozzák meg az áldozatot. Ezért cununa anului, vagyis év-koszoru. All pedig 52 preszkurából, 52 apró, színes viaszgyertyából és egy prinósból, hozzámellélve egy öreg liter bort is.

Végül a preszkura egyik fajánál tekinthető a pasca (több-pastila) is. Ez szeutelt kenyér és bor, melyet húsvét reggelén a hivek hazavissznek, és mielőtt ezt nem vették magukhoz, más eledelhez nem nyulnak. Az ebben való részvétel bizonyos szertartással történik, midőn a családfő úgy szerepel, mint háznépének papja.

A családtagok legöregebb férfja ugyanis kezébe véve a pasca-t tartalmazó poharat, ebből egy kalánkával nyujt nejknek, ki ezen üdvözlettel veszi magához: „Cristos a in viat”, mire férje válaszolja: „Ade verat ca a in viat”. (Feltámadt Krisztus — felelet: Igaz, hogy feltámadt). Ugyaníly szertartással részleteti a nő is a férjét a pastileből, s végül a férj a többi családtagokat. Készítéséhez ajándékozni 5 db. nagy prinóst, 3 preszkurát és ezeknek megfelelő mennyiségű bort. Ha az ajándékozás nem egyes hívő valódi jótékonyaságából történik, közadakozás útján gyűjtik össze a pasca alkotó elemeit.

A papnak a pastile megszentelése s általan húsvéttát fádadozásaiért, vagy egyesek áldozatkészége, vagy azok hiányában a hívők egyeteme ajándékoz 16 frtot és egy szép fehér baránykát. (Agnus paschalis.) Ez szépen felczi-

ozomázva a húsvétnapi istentisztelet alatt a hivek gyülekezete között szabadon járkál s szemléletileg irányítja a buzgók figyelmét azon Agnus Deire, ki mint bárány oly szelidég és türelemmel leve a megváltás nagy áldozatává.

Mind ezekből látható, hogy a román papság különösen népes hitközségekben, az életfenntartás eszközeit csaknem a preszkura áldozatokból kapja; míg egyéb szükségleteit a stólk különböző nemeiből fedezi. De kivehető az is, hogy ha csökken a vallásos buzgóság, vagy emelkedik a szegénység fokmérője: kevesbednek a preszkurák is, mi az erdélyi s különösen a havasi román papság és egyházi férfiak jövedelmében érezhető csökkenést idéz elé, ép úgy, mint Székelyföldön a kepe folytonos alább szállása.

Végezetül még azon kérdés merül fel, hogy mitán a papok és kántorok annyi preszkurát háttájjástól sem emészthetnek fel: mi történik a maradékkal? Csinálnak belőle kétszersültet, mely szenacsinalás és általán mezei munkálkodáskor a papok napszamosainak közmény-, kaszás, vagy turos levesbe aprítva igen izletes falatokkal szolgál: jó kávéval is. A nagyobb hitközségű papok a maradékból el is adnak, megtiszteléseképp barátaik vagy előkelőbb hiveiknek is ajándékoznak, segítik a szegényeket is.

a tegnapihoz képest 10 csméternyi apadást jelent, s reggelig 350 csméterre fog vissza esni.

A hét vége felé a folyammérnökség Sántay Lajos főmérnök vezetése alatt a lejtmerézési munkálatokat kezdi meg, s Zám-tól—Szegedig fogják fixírozni a Marost.

A hivatal által megejtett vízsebességmérés is kielégítő volt.

Az a hír, hogy a közlekedést a töltések gyenge volta miatt a temesvári vonalon megszüntették, teljesen légből kapott, annyival is inkább, mivel a töltések nem lettek megromlálva.

A közönség nyugodt lehet most már az árvíz felől, s nem kell félni a holnaptól.

Két hét alatt szabaddá lesznek az árterek is, s visszatér medrébe a szőke Maros.

IDÓJÓSLAS.

A kisponti meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 10. —

Derült. — Száraz. — Meleg.

Szeles Adorján.

— A budavári merénylet. —

Szeless Adorján eredménytelen nyomozása nagyban kezd hasonlítani azokhoz a bizonyos bohózatokhoz, amelyekben a közönség már az első felvonásban agyonneveli magát, úgy hogy a többi felvonás legbohókásabb jeleneteit is már csak fásultsággal nézi.

A közönség alaposan belefáradt a kacagásba s most már csak várja „a budavári merénylet” czímű bohózat végét. Ennek a bohózatnak legfeljebb még csak egy mulatságos pointje volna: ha a rendőrségnek valahogy mégis csak sikerülne elcsipni Szeless és kiderülne, hogy nem ő a merénylet elkövetője.

Eddig csak egy eredmény derült ki, hogy Szeless még mindig nincs meg.

E helyett azonban legendszerű hírek keringtek Szeles hollétééről.

Komolyszamba menő férfiak kászek megesküdni arra, hogy Szeless két nappal ez előtt a legjobb étvágygyal vacsorált a Kis-pipában, és fényes nappal a váczi-utczán ment keresztül.

De Szeless most már a vidéken is kezd felfedezni. Egy esztergomi távirat szerint Szeless ott is látták, valószínűleg ugyanabban az időben, amelyben a Kis-pipában vacsorált.

Még legendszerűbb az a hír, amelyet egy tegnapi távirat Nagvárdról jelent. E szerint a távirat szerint Szeless Adorján tegnap Nagváradon gyakorolta magát a dinamitrobantásban. Ez a hír ama bizonyos futóúzként terjedt el a városban s annál több hívőre talált, mert a városban csakugyan történt dinamitrobantás, de később kiderült, hogy ebben nincs benne a budapesti rendőség által oly nehezen keresett Szeless Adorjának a keze. A nagyváradi robbantást két vasuti munkásnak a vigyázatlansága okozta, akiknek egyike egy dinamitpatront vitt haza és az udvaron elvesztette. A patront egy Papp László nevű fiúcska találta meg, akinek a kezében a patron játékközben felrobbant s a gyermeket életveszélyesen megsebesítette. Azt beszélték különben, hogy a munkás azért vitte haza a dinamitpatront, hogy a feleségét, akivel rosszul él, felrobbantsa vele.

De igaz legyen ez a hír, vagy sem, egy bizonyos, hogy a budapesti rendőség, mint-hogy bőven van rá embere és ideje, nyugodtan folytathatja Szeless-keresését Budapesten, s nem kell detektíveket küldenie Nagváradra, mert Szeless nincs ott.

HIREK.

Április 10. Szerda. Róm. kath. naptár: Dániel. — Protestáns naptár: Dániel. — Izraelita naptár: Husvét tizednapja. — Görög-keleti naptár (márczius 29.): Márk, Czirják. — A nap két 5 óra 23 perczkor, nyugszik 6 óra 40 perczkor.

Szabadságharozli emléktárgyak országos múzeuma (ssinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága április havi rendes közgyűlését ma délután 4 órakor tartja, melyre a tárgysorozat fontosságánál fogva e helyen is felhívjuk a bizottsági tagok figyelmét.

— Az aradi csatornázási csövek minőségére vonatkozólag kételyek merültek fel, hogy vajjon megfelelnek-e azok tökéletesen a csatornázásra. Salacs Gyula kir. tanácsos polgármester szakértői véleményt kért W ar t h a Vincze dr. műegyetemi tanártól. A szakértői véleményt — mely a csövek ellen nyilatkozik — már ismertettük vasárnap esti czikkünkben. A közgyűlési ügyeket előkészítő tanács tegnap délelőtt tartott ülést, a melyben a következőket határozták a mai közgyűlésnek javaslatba hozni. Felfogják hívni véleményadásra mindazon külföldi városokat, hol csatornázás van, hogy minő csöveket használtak csatornázásuk berendezésénél. Ezen különböző vélemények arra lesznek hivatva, hogy kimutassák, hogy a nálunk alkalmazott égetett agyag csövek a legjobb és legalkalmasabbak a csatornázásra.

— A kisebb megyei hivatalnokok emlékirata. Az ország összes megyéinek kezelő és segédszemélyzete által fizetésük méltányos javítása végett indított országos mozgalomról a fővárosban tartott kongresszusról annak idején megemlékeztünk. A kongresszuson készített emlékiratot, melyet a törvényhozáshoz terjesztenek, megküldték A r a d m e g y e alispánjának is, hogy hasson oda, miszerint a törvényhatósági bizottság pártoló rejtérességgel támogassa az emlékiratot.

— Templom-bizottság. A mult havi közgyűlésen M i t t n e r József meginterpellálta az aradi templom ügyében a „templom bizottság”-ot. Salacs Gyula kir. tanácsos polgármester annak idejében azzal felelt, hogy miután olyan bizottság nincs, így nem is lehet hozzá interpellálni. A közgyűlés megnyugtató sára a tegnap tartott tanács ülésen idítványozták, hogy az aradi templom-alap ügyének vezetésére egy templom-bizottság alakítsák. A tanács pártolólaga fogja a mai közgyűlés elé terjeszteni a templombizottság létesítésének kérdését.

— A „Szőlőssy Károly alapítványra” folytatólag adakoztak: A „Kölcsey egyesület” 50 frt, Laukó Albert 3 frt, Szuchi Gyula tanuló 50 kr. Főösszeg: 293 frt. 10 kr. A kegyelet adományait kérjük N i e d e r m á y e r Tóbiás helyettesített polgári fiúiskolai igazgatóhoz küldeni.

— A fa és fémipari szakiskola terveit, melyeket J i r á s z e k Lajos, aradi műépítész készítet, visszaküldte a minisztérium és mellékelte egy más tervet, melyet a minisztériumban készítettek és a melyet kivételre ajánlanak. A városi tanács nem látja indokoltnak ezt az eljárást, annál is inkább, mivel Jiraszek Lajos tervei minden tekintetben felülmúlják a minisztertől ajánlott tervet. Ezért azzal az indoklással, hogy a város általa készített terv alkalmasabb és praktikusabb a kivételre, meg különben az egész épület a város költségén fog emelteni, kéri a minisztert, hogy Jiraszek Lajos terveit fogadja el.

— Pénzügyi tisztviselők mozgalma. Az ország valamennyi pénzügyigazgatóságának fogalmazó-személyzete a fővámpalotában gyűlést tartott amelyen elhatározta, hogy kérvényt intéz a pénzügyminiszterhez, hogy a millennium idejére drágasági pótlékot kapjanak és minden pénzügyigazgatót királyi tanácsossá nevezzenek ki. A kérvényt küldött-ség adja át a pénzügyminiszternek.

— A tartalékos hadnagy tisztviselők. A belügyminiszteriumból rendelet érkezett a törvényhatóságokhoz, amely tudomására hozza a tartalékos hadnagy tisztviselőknél, hogy fegyvergyakorlatra való behívásuk ezentúl már február elején fog megérkezni. Ez a rendelet azt czélozza, hogy ezen hosszú idő alatt a tisztviselő rendezhesse hivatalbeli ügyeit. — Több visszaélést tapasztaltak ugyanis a tisztviselők részéről, kik azzal a mentséggel bujtak ki rendszerint a behívás alól, hogy hivatalos elfoglaltságuk lehetetlenné teszi a bevonást. — A belügyminiszteri rendeletet az aradi törvényhatóság is megkapta már.

— Öngyilkos mesterlegény. Almáson született H o l b a u e r György 1879-ben; azután asztalosságra adta magát. A tegnapi nap volt életének utolsó napja: öngyilkos lett. Keveset élt és nyglátszik nem bírta el a küzdelmet. Az aradi városligetben követte el az öngyilkosságot, hol a vasúthoz vezető hidtól jobbra eső fák egyikére kötötte fel magát és mire észrevették már kibúlt a teste. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Zsebében találtak egy F i k á r Albert nevére szóló levelet, melyben panaszkodik munkahiány miatt és hogy katonának sem vették fel. Ebből a levélből lehet következtetni azt, hogy keresetnélkülisége keserítette el és vitte az öngyilkosságra.

— A vásárhely-makói vasut ügyében az érdekeltek vasárnap bizalmas értekezletet tartottak K á l l a y Albert főispán elnöke alatt. A bizalmas értekezletéről most még csak annyit irhatunk, hogy a jelen voltak elhatározták a vásárhely-makói vasut kiépíttetését. Az értekezleten Kállay főispánon kívül jelen voltak: L o n o v i c s és V a d n a y főispánok, C s a t h ó alispán, B a k s a vásárhelyi polgármester és K r i s t ó f f y csanádmegyei főjegyző.

— Keveslik az anyakönyvvizetói fizetést. Nagyváradról írja tudósítónk, hogy a bihar-megyei jegyzők tegnapi gyűlésükön az anyakönyvvizetói fizetést tárgyalták; kijelentették, hogy keveslik a fizetést és elhatározták, hogy nagyobb díj kieszközlésére deputációban mennek a miniszterhez.

— De ön igen. Anyós és vő találkoznak a városba előtt.

Anyós: Uram, ön ismét rászólgált az ön neheztelésekre.

Vő: Ön is az anyémra.

Anyós: De ön, kedves vőm uram, arra sem méltó, hogy az ördög elvigye.

Vő: De ön kedves anyósom — igen.

— Lövöldöző ficsur. Ugyancsak rájlesztett K á n t a Dávid és K r i z s á n Stefí éjjeli őrökre K r i z s a Illés, mácsai suhancz, ki felöntve a garatra, egy hat lövetű revolverrel kiált az utca közepére, s vidáman vette czélba a házakat, a járkáló békés embereket. Mikor kilátta a hat töltést, egész kedélyesen újra töltött. A dühöngő részeget nagy nehezen tudták csak lefűelni, s a hatóságoknak átszolgáltatni.

— Leányrablás. Titelen vakmerő leányrablás történt a mult éjjel. K l a n y Gyóka szűrszabó berontott esti 11 órakor N e b r i g e s Zádia gazdagleány mostoha atyjának a házába, a leányt egy szenvedélyes csókkal felébresztette, ölébe azoritotta s minden ellenkezése dacára elvitte a saját házához. A leány után régóta jár már, de a gazdag árva a szegény szerető ajánlatait visszautasította. A rablásnál beleegyezéssel gyanúsítják a mostoha apát is, noha erre nézve bizonyító erejű adatok nincsenek. A mostoha apa egyébiránt azonnal elment a leány után, de a leány most már nem akart vissza menni a szülői házhoz. Ugy vitték haza erőszakkal.

— Tűzhatal az apai szem előtt. E r d ő s f á n Zalamegyében, az edes apja szemeláttára pusztult el egy G o m b ó c z Anna nevű kis leány. Az apa egy pillanatra kiment a szobából, s mikor visszatért, a gyermeket lángborulva találta az alacsony tűzhely előtt. A gyermek az apa távollátában a tűzhöz ferközött, papírdarabokat gyújtogatott s a lángok ruhájába kaptak. Teljesen összeégett s két óráig tartó iszonyu szenvedés után meghalt. A gondatlan szülő ellen a letenyei büntető bíróság megindította a vizsgálatot.

— Apróságok az olasz királyról. U m b e r t o olasz király megfoghatlan előszeretettel viseltetik a rut, esős idő iránt. Minél jobban viharzik

esik és hávasik, annál jobb kedve van. Az ideitől különösen nagy örömet okozott neki. Vadászataihoz a király, ha csak lehet, olyan napot választ, a mikor erősen esik az eső. — Egykor így szólt Brin tengernagyhoz:

— Ausztria-Magyarországban sokat beszélnek a királyidőről. A hármasszövetségben nekem van a legrosszabb dolgom: itt oly ritkán van olyan idő!

— De Felség! — felelé Brin — hisz nálunk Olaszországban sokkal gyakrabban van szép idő! — Eppen ez az, — mondá a király nevetve — nem a szép időt nevezem én királyidőnek.

Egy másik alkalommal pedig így szólt ugyanazon tengernagyhoz:

— Be jó dolguk van az ön tengerészeinek! Így mindenféle esőben és sáporban őrsége állni, nagyszerű élvezet lehet.

Az admirális kétértelműen nézett rá és megráztá a fejét.

— Nem tudom, hogy élvezetnek találják-e a katonáim!

Ép olyan jellemző erre nézve az is, a mit a „Margherita”-hid felavatásánál mondott. Az idő oly rossz volt, hogy senki sem ment ki szívesen az utcára. A polgármester azt kérdezte a királytól, hogy ne halaszták-e el az ünnepeket?

— Isten ments! — felelé a király — de ha önt, mielőtt a beszédet olvassa, molesztálja az eső, szívesen a feje fölé tartom az esernyőjét.

— A nyomorult. A vasuti váró terem egyik sötét zugából előfehérlük egy fiatal leányarcs.

A titkos rendőr megpillantja és szimatol. Aki kerüli a lámpafényt, annak oka van erre. Az igazuton járó nem bujlik a világosság elől. A sötétség a bűnök paplanja.

A rendőr egy lépést tesz a zug felé. A leány összerezzen.

Gyors mozdulattal vonja össze magán a fekete kendőt.

A közbiztonság közege erre a rezzenésre tisztában van, hogy áldozat kerül a háló-jába.

Megragadja. — Hova utazik, hujom?

Remegő hangon felel a leány: — Haza.

— Hadd lássam az igazolványait.

A leány fehér lesz, mint a meszelt fal, reszkető kezeiből kihull a kéktáblás könyvecské és a rendőr lábaihoz esik.

A rendőr már tudja, hogy a könyvben van a hiba.

Néhány lapot fordít benne, aztán határozott hangon mondja.

— Ebben a cselédkönyvben hamisítás van!

A leány lecüggeszti a fejét, mint a megtört lilium.

A rendőr meg van elégedve önmagával: behunyt szemekkel lötte szíven a vadat.

— Tudja-e, hogy az okirathamisítás nagy bűn?

— Tudom.

— Evezig szenved érte fogságot!

— Tudom.

— On sajátkezűleg irt egy bizonyítványt arról, hogy mint cseléd szolgált, holott ön nem cseléd volt.

— Igaz.

— Hát miért tette azt a hamisítást?

Zokogva felel a leány: — Nem akartam, hogy otthon az anyám szíve megrepedjen.

—x— Lapunk mai számában megjelent Heckscher József hamburgi bankár sorsolási hirdetésére ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét. E bankház jó hírűsége szerzett magának mindenütt pontosságát, a szigorú becsületessége által, miért is ajánljuk a nagyközönségnek.

Az okkupált tartományokból

— Saját levelezőnkől. —

Szerajevó, április 5.

* A Glasnik a szerajevói múzeum által kiadott tudományos folyóirat VI. évfolyamának 4. kötetét most hagyta el a sajtót. A Hörmann Konstantin múzeumi igazgató által szakavatott körültekintéssel szerkesztett, díszesen kiállított folyóirat eddigi kötetei gazdag tárházát képezik a különösen Bosnyákországra és a Hercegovinára, de általában a Balkán-félszigetre is kiterjedő becses dolgozatoknak a történelem, az archeologia, az etnográfia és természetrajz köréből. Szinte meglepő, hogy a szerajevói múzeum ilyen tudományos

működés központja. A legújabb kötetben vannak többi között a következő értékesítések: Bosnyák és hercegovinai egyházi régiségek; Sárosváros Bosnyákország északnyugati vidékein; Praehistorikus építmények a bihaói kerületben; Bosnyák ereklyék a Narentavölgyben; Ornitológiai tanulmányok Montenegróban; stb. stb.

Népszerű egészségügyi előadásokat tartanak újabban a török olvasókörben a Szerajevói kórház főorvosai, a mi annál inkább előmozdítja a higieniai ismeretek terjedését, mert az előadásoknak nagy közönségük szokott lenni.

Az ilidzsei fürdőn az ideai sziason május 12-én nyílik meg és remélhetőleg épen oly élénk lesz, a milyen a tavalyi volt. A kik egyszerű megfordultak ezen a pompásan berendezett nagyszerű forrásokban bővelkedő szép fürdőhelyen, mindazok szívesen visszajönnek oda Kobler Géza dr. a szerajevói kórház igazgató-főorvosa épen a napokban tartott előadást Ilidzseiről a bécsi orvosi testület előtt. Az előadást élénk eszmecsere követte, a melyben résztvettek Ludwig dr. Neumann dr., Chrobak dr., bécsi egyetemi professzorok, mindannyian a legnagyobb elismeréssel nyilatkozván a fürdőnek úgy berendezéséről mint gyógyhatásairól. A löversenyeket az ilidzsei versenypályán az idén jun. 29-én, 30-án, jul. 1-én és 4-én tartják meg; a díjak értéke összesen 117,000 korona. A 40,000 koronás díjért (2400 m.) jun. 29., a 21,500 koronás ilidzsei díjért (1600 m.) jul. 1-én futnak; van a programon 9000 koronával dotált 4800 méteres akadályverseny is.

A szerajevói elektromos világitással a múlt napokban tartották meg a „főpróbát”, a mely kitűnően sikerült, úgy hogy most már bizonyossá vehető, hogy május elsejétől kezdve a bosnyák főváros utcáin esténként a legmodernebb világosság fog fényeskedni.

x. y.

HYMEN.

Altman Lajos. Főnlak község jegyzője eljegyezte Berthe György ujaradi kereskedő leányát, A r a n k a kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Fekete István elhunytáról a következő gyászjelentést vetjük: Alóhítottak fájdalmas szívvel jelentjük minden rokon, ösmerős és jó barátaink nevében is, hogy F e k e t e I s t v á n, folyó év és hó 8-án életének 53 évében a Mindenható rendelkezéséhez képest jobblétre szenderült. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó évi április hó 10-én, délután 2 és fél órakor fognak Kőlcsey-utca 1. sz. házból a helybeli közsirkertben örök nyugalomra tetetni, mely végtiszűtségtételre az elhunyt rokonai, ösmerősei és jó barátai szomorúan meghívattak. Nyugodjék békében! Legyen álma csendes! Arad, 1895. április 9. Özv. Fekete Istvánné, szül. Bihacsy Anna, neje, Mariska és Arpád, gyermekei, A mélyen gyászoló Fekete család.

TANÜGY.

A Libellus Alphabetus.

— Egy kis könyvecskéről. —

V a s s Mátvás szegedi veterán tanító s ismert jeles tanügyi író, a fenti czímen egy kis, 9 oldalra terjedő broszúrt adott ki Szeged multjából. Az olvasót elvezeti a gyermekvilág örökké derős ege alá, élénk s mindvégig vonzó alakban mutatja be Szegednek, a magyar alföld ezen metropolisának kulturális állapotát 150 évvel ezelőtti időkből.

Azon hiteles okiratra támaszkodik, mely 1754. aug. 7-éről kelt s a városi levéltárban van elhelyezve. Ezen okmány szerint az említett időben — Szegednek mindössze négy tanítója volt, két iskolával, kik közül kettő kántori funkcióit is viselt. Az iskolák összes felszerelése két-két fali olvasó táblából állt. Ezekről tanultak a növendékek olvasni az ugynevezett syllabizáló módszer szerint, mely a XIX. század közepéig divott hazánkban is, holott Szönyi Nagy István már a XVII. század vége felé fellépett a hangoztatás szerinti olvasás módszerével. Élénken eszteli művében, melyet a „Du-

gonics Társaság” ez évi január havi ülésén olvasott fel, a syllabizáló módszert; melynek leghatékonyabb segédeszköze a mogyorófa pálcza volt, befejező részét pedig a Bártfán 1705-ben megjelent „Libellus Alphabetaeus” olvasókönyv képezte. Ezenkívül más tankönyvet a tanulók nem ismertek.

Igen érdekes az is amit a négy tanító fizetéséről említ fel. Az egyik tanító, Puzger Mátvás a német polgárok gyermekeit tanította, a melyért tőlük havonként 20 krt kapott s mint rendes tanár 80 krt fizetést. A másik tanító K a t a t i c s János, ki egyúttal orgonista is volt, 60 krt kapott, iskola hiányában azonban a 20 krtól elesett. A felsővárosi magyar polgárok gyermekeit A l m á s i Tamás tanította. Ez a növendékektől fejenként 1—1 imperiál s mint kántor 60 krt kapott és lakást. Az alsóvárosi tanító, ki szintén kántor és harangozó is volt, 1—1 gyermektől egész évre 1 krt 20 krt fizetést kapott. Az érdekes füzetet ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

RÉBUSZ-óra

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*). Az aradi „Kőlcsey Dalkör” ma este 8 órakor a szokott helyen énekpróbát s annak befejezte után választmányi ülést tart; úgy az ének próbára, mint a választmányi ülésre a működő illetve választmányi tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

(*) Az aradi kereskedő ifjak közművelődési köre azon fáradozik, hogy az egylet minden tekintetben megfeleljen az előirt czélnek. Az elnökség érdekes javaslatokat fog előterjeszteni, miáltal a kör azon kellemes helyzetben lesz, hogy az alapszabályokban előirt arányokban ugy a tagok, mint a főnökök érdeke kelőképen méltányoltassék, e végből ma este fél 9 órakor saját egyleti helyiségükben választmányi gyűlést tart, melyben az elnökség által előterjesztendő javaslatok fogják a vita tárgyát képezni, mire ez uton is felhívjuk a t. választmányi tagok figyelmét. Az elnökség.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Április 10. (Szerda) A Charlie néni je, bohózat; Nyilassi Mátvás és Agotaí Ferencz vendégfellépése.

Április 11. (Csütörtök) A Sabin nők elrablása, bohózat; Nyilassi Mátvás vendégfellépése.

A megboldogult.

— Fenyvesi Emil utolsó vendégjátéka. —

(K.) Bisson kozagató vigjátékában lépett fel utolszor F e n y v e s s i Emil az aradi publikum volt kedveuce.

Duperront adta F e n y v e s s i a vigjátékban azzal a rutinnal, mely őt arra a polczra emelte, hol most van, de nem azzal a gondos játékkal, minőket előbbi vendégfellépéseiben láttunk tőle. Lehet, hogy a meglehetősen üres ház nem ébresztette fel becsúgyát, hanem végre is egy „szinész valaki” egyszer azt mondta: az igazi művész előtt nincs közönség.

Ennek dacára a hatás nem maradt el. Duperron szerepe annyira halás, az ő helyzete e bonyodalom által annyira komikusak, melyek kevésbbé jó alakításban is, mint minőt Fenyvessi mutatott, megtermik a maguk tapsait.

A környezet, melyben Duperron ur története lefolyik, szintén olyan minden tekintetben elfogadható, hogy ez magában fél győzelem.

B a l a s s a, A n g y a l Ilka, F o r i s s Pista és G á l, va amin t D e l l i Emma oly kitünő keretet képeztek, hogy közöttük a főszerepet eljátszani sikerrel, nem tulajdos erő szükségeltetik.

A tegnapi előadás összjátéka nem mindenné állta meg ugyan a kritikát, de egészben véve az előadás jó volt és Fenyvessi jó emléket hagyott vissza.

* Az aradi hírlapírók és írók köre javára rendez az igazgató holnap, csütörtökön este páratlan bérletben előadást. Ez alkalommal színre kerül „A s z a b i n n ö k e l r a b l á s a” című kitünő vigjáték. Kiváló érdeket kölcsönöz az estnek, hogy az Araden időző jeles és méltán kedvelt komikus Nyilassi Mátvás is fellép a darabban, s Marosán Bog-

dán szerepében egyik legjelesebb alakítását mutatja be. Az említett alak egy örmény típus, amely már megírva is kaotagat, de kivált akkor, amidőn perfektül megjatszva kerül a néző elé. Az est rendkívül érdekes lesz más szempontból is. Együtt lesz az aradi színpadon a vidék három legkiválóbb komikusa: **Rónassóki Gusztáv**, **Fóris Pista** és akit először kellett volna említenünk: **Nyllasi Mátyás**. Kétségtelen, hogy a közönség meg fogja ragadni az alkalmat, hogy egyrészt az aradi hírlapírói és írói kör alapjához hozzájáruljon, s ezzel együtt magának egy kellemes és mulatságos estét szerezzen. Jegyek már ma előre válthatók.

* **Nyllasi Mátyás**, az aradi közönség kedvenc komikusa, jelenleg a debreczeni színház tagja, ma lép fel először a **Charlie néni** bohózatban — ugyancsak ma lép fel vendégként a **Babberley** szerepében **Agotai Ferencz** vidéki színész szerződöttései czélból.

* **Színházi hírek.** Husvét vasárnapjától kezdve az előadások fél nyolcórakor fognak kezdődni.

* **Millenniumi történet.** Az **Athenaeum** társaság kiadásában megjelenő „**A Magyar Nemzet Története**” című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) első kötete immár befejezést nyert. Most küldik szét az első kötet utolsó füzeteit, de már az első kötet önállóan gyönyörű piros díszkötésben minden hazai könyvkereskedőnél kapható, akik pedig füzetekben szerezték meg a kötetet, a magyaros motívumokban díszelkedő beakasztó táblákat most már szintén megkaphatják. Az első kötet a 19., 20. és 21. füzetekkel nyer befejezést. Az előfizetők most már tájékozást nyerhetnek az első kötet után, hogy apró, mindenki által minden megerősítés nélkül hetenkint teljesíthető 30 krajczárnyi részletfizetések útján mily rendkívüli becses, nagyszabású történelmi munka birtokába jutnak, melyben a legkimerítőbben, a legnagyobb alaposággal, remek nyelvezettel van megírva a magyar nemzet ezeréves múltja. Minden más forrást minden feleslegessé tesz ez a munka, mely a történelmi tudomány legújabb vívmányai nyomán készült, a legkiválóbb szakértők közreműködésével. Sőt minden egyes korszak megírására azok a jeles történetíróink vállalkoztak, akiknek az specialitásaikat képezi. Az első kötet ezen utolsó füzetei a hercegprímás leendő vezetését, „**A Germán népvándorlás kezdetét**”, majd „**A hunn uralmat**”, a „**Germán uralmat**” és az „**Avarok korszakát**” tárgyalják. Ezekben a befejező füzetekben a szóban levő korszakra vonatkozólag egész sorozat szövegképek vannak közölve, a melyeknek legnagyobb része még ismeretlen a magyar olvasóközönség előtt. Nem mulasztathatjuk el ez alkalmmal azon remek kétszoros figyelmezteteni olvasóinkat, melyet az **Athenaeum** a Millenniumi Történehez a magyar stílű díszítések mesterével, **Hollós Károly** tanárral készítetett; még pedig oly gazdag aranyozással, hogy a legmagasabb igényeket kielégíti. Erről a kötetéről, melynek előlapja egy **Vágó Pál** által megrajzolt ósmagyar lovas alakot ábrázol egy székhely kapuba állítva, elmondhatjuk, hogy a díszet a tartóssággal szerencsésen egyesíti. Az egész táblán a mély préselek következtében a kopás teljesen hiányzik, és nem mondunk sokat azzal, hogy a könyvet unokáink is sértetlen állapotban fogják forgathatni. A félbörtábla külön is kapható; ára 1 frt 40 kr. Az első kötet ára az említett remek díszkötésben 8 forint.

TÁVIRATOK.

A király itthon.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
A király május elején több napra Budapestre jön, mely alkalommal udvari ünnepek lesznek.

A delegációk egybehívása.

Budapest, április 9. (Saját tud. táv.)
A „**Budapesti Tudósító**” jelenti: A delegációk június 5-re, s ezt megelőzőleg a közös miniszteri értekezlet az előterjesztések megállapítására április 17-re Bécsbe

egybehívotnak. Az ellenzéki sajtó híresztelése az eredeti rendelkezések módosításáról, alaptalanok.

Alispán választás.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
Pestvármegye alispánja **Beniczky Lajos**, és főjegyzője **Fazekas Gusztáv** lett.

A Duna hidak.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
A főváros tanácsa ma döntött két ügyben. Az egyik, hogy a **Kossuth-utcát** kis töréssel meghosszabbítják a Dunáig, a másik, hogy az esküteri hid a templom mellett épül s a templomot idővel, ha telik, lerombolják.

A fölgyújtott kórház.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
Ma délelőtt gyújtották föl hivatalból a barakkórházat, mely jóformán mindig ragályos betegek befogadására szolgált. A gyújtogatást, az uralkodó nagy szél miatt, nagy óvatossággal hajtották végre, rendkívül sok, hálás néző előtt. — Amit nem láthattak, de méltányoltak, az volt, hogy a kórházzal együtt néhány milliárd bacillus is elpusztult.

Tragikus tüzvész.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
A zuglói tűzoltóság egész helyisége, összes felszerelésével leégett, — egy fölrobbant lámpa következtében: amikor az örök épen nem voltak a tanyán. Oltani persze nem volt mivel, mert a vízipuska is leégett.

Mérsékelt románok értekezlete.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
A mérsékelt románok a bánóságban értekeztek, elhatározva, hogy kilépnek a passivitásból és Temesvárott „**Controla**” címmel lapot indítanak.

Öngyilkos kapitány.

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
Schürer Alfonz honvéd kapitány, gyógyíthatlan betegség miatt ma revolverrel agyonlőtte magát.

Hol van Szeless?

Budapest, április 9. (Saj. tud. táv.)
A **Szeless** utáni hajsza nap-nap után neveltségesebbé válik. A rendőrség telefonon kérde az ügyészségtől: „**Meg van Szeless?**” — Nincs! Majd, a változatosság okáért az ügyészség kérde telefonon a rendőrségtől: „**Meg van Szeless!**” — **S itt is csak azt tudják rá felelni: Nincs!**

A tapolczi választás.

Tapolca, április 9. (Saját tud. táv.)
A **Kossuthisták** izgatása rendkívüli. **Vörös** államtitkár folytatja útját a községekben s mindenütt rokonszenvesen fogadják. A választásnál bizalmi emberei **Gajári** és **Molnár Béla** képviselők lesznek. A lovasság és gyalogság megérkezett.

Árvizveszedelem.

Tokaj, április 9. (Saj. tud. táv.)
A **Tisza** apad; a kiöntések által okozott károk rendkívüliek. 14 ház összedől, több utca vízben áll. **Tiszalöknél** a védgát összeomlott, miért is a veszély nagy.

Nagybecskerek, április 9. (Saj. tud. táv.)
Torontálmegyében aggasztó az állapot a **Tisza** áradása miatt. **Nagybecskereken** válságos a helyzet; tegnap és ma katonasággal vitték a népet a **Tiszatöltéshez**. **Borcsa** és **Bárános** községek lakóit **Zimonyba** szállította a hatóság, a marha állományt pedig **Belgrádba**, hol a szerb király parancsára legelőt, az emberek pedig élelmi szereket kapnak. **Bókan** kilenczven ház hever romban.

Elitelt kortesek.

Nyitra, április 9. (Saj. tud. távirata.)
Deák Jánost és **Ledecz** káplánt, a választás alatt tanusított hatóságnak elzenszegülésért a törvényszék ma elitelte. **Deákot** 50 frt pénzbüntetésre, **Ledeczit** pedig 14 napi fogságra és 50 forint pénzbüntetésre.

Haldokló püspök.

Rozsnyó, április 9. (Saját tud. táv.)
Schopper püspök haldoklik. A katasztrófát tudóbból credt tudóvizényó okozta.

Elbocsájtott testörhadnagy.

Pétervár, április 9. (Saj. tud. táv.)
Karagyorgyevit herceg, testörhadnagyot a szolgálatból elbocsájtották.

Bányarobbanás.

Newhathcom (Washington állam.) április 9. (Saj. tud. táv.) Az itteni szénbányában robbanás volt, 21 bányász meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta első ülését a februári elnökválasztás óta. Ehhez képest annak első tárgya az elnököt megerősítő miniszteri leirat bemutatása és az elnök székfoglalása volt. — **Kristóry** János kamarai elnök az ülés megnyitása után a lapunk más helyén közölt programbeszédet mondotta el.

Ezután felvették a napirend tárgyai s ezek során az elnök tett több rendbeli jelentést, melyek közül kiemeljük, hogy a kamara fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez az Aradon tervezett cellulózó-gyár állami támogatása iránt és hogy **Reithy** Dezoner, a marosvásárhelyi kamara titkárnak tragikus halála fölött a kamara részvétét fejezte ki. Majd a szokásos ügyforgalmi jelentést vették tudomásul.

A „szövegetek”-ről szóló törvényjavaslat véleményező tárgyalására az elnököt bizták meg adhoc bizottság alakítására, jogi szakértők bevonásával.

Simánd község helypénztarifáját csak lényeges módosításokkal véleményezi a kamara jóváhagyandónak, **Kisjenő** községnek megengedni javasolja a szombati állatvásár tartását, ellenben **Szászváros** városnak kapuam és helypénz szedése iránti szabályrendeletét elutasító határozattal terjeszti föl, mert a város oly intézkedéseket szándékszik életbe léptetni, melyek a forgalom érdekéből határozottan károsak.

Az aradi kereskedelmi akadémia, valamint a fa- és fémipari szakiskola fölügyelő bizottságaiban a volt elnök lemondása folytán megürült tagsági helyekre a kamara mostani elnöke választatott be. Ugyancsak ő lett a közös bizottság elnöke is.

Csográd megye azon, pártolási véggett megküldött felterjesztését, mely egy 30 literes ürmérő engedélyezését kéri, valamint a temesvári kamarának megkeresését egy mindent és azonkívül sok egyebet fölölő memorandumának pártolása iránt, egyszerűen tudomásul vették. Ellenben a gyakorlati értékű kezdeményezésekhez hozzájárult a kamara

most is. Jelesül kimondta a teljes ülés, hogy csatlakozik a zágrábi kamara által indított azon mozgalomhoz, mely a kereskedelmi könyvek bizonyító erejének időhatályát kiterjeszteni özelezoza, — pártoló felterjesztés intézése határozottatott el a miskolci és a szegedi kamarák kezdeményezése folytán a vidéki városokban épülő új házak adómentességének meghosszabbítása érdekében, a marosvásárhelyi kamara kezdeményezése folytán a teljes ülés is sürgető feliratot intéz a kereskedelmügyi miniszterhez az iránt, hogy a képviselőház által már elfogadott, de a főrendiháznál megkezdett házassági törvényjavaslatot igyekezék minél előbb törvényerőre emelni.

A kamara monografiájának megírásával az iroda megbízott; az évenként tartandó egyetemes kamarai vándorgyűlések a pécsi kamara által szövegére hozott eszméjét pártolta a teljes ülés s a kolozsvári kamarának a gyógyszer felék árulását szabályozó belügyminiszteri rendelet elleni felirata az érdekeltek véleményének meghallgatása végett kiadott az elnökségnek.

Ezután elhatározatott, hogy a kamara tagul belép a Magyar közgazdasági társaságba és felirat intéztetik a kereskedelmügyi miniszterhez az iránt, hogy Arad fölvétessék a magyar államvasutak azon állomásai közé, a melyek a vas- és aczéllárak szállítása tekintetében díjmérsékletet élveznek.

Décsey József kamarai levelező tag emlékiratot adott be a kamarához, melynek az a lényege, hogy vettessék ki az állami adó után egy százalékos pótdó és ebből képeztesse a kamarák a külföldön ifjakat a kereskedő és iparos pályákra. A teljes ülés bár méltányolta Décsey buzgalmát, a jelenlegi viszonyokat nem tartja olyanoknak, hogy a közterheket emelni lehetne, azért a javaslat fölött napirendre tért.

Végül két makói fakereskedő özég panaszával foglalkozott a kamara. Az üzleti tisztesség elleni vétség szomorú eseteit sorolták fel a panaszlók új harmadik kollégájuk ellen, a ki evőiket elfogdosza, áruiukat öcsárólja s ez uton nekik nagy károkat okoz. A kamara az ügyiratokat áttette Makó város polgármesteréhez, hogy az saját hatáskörében igyekezék Makó város jó hírnevét megóvni.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól —

Uj-Arad, április 9.

(S. ss.) Az izr. husvét miatt a gabnaüzlet a mai piacon pangott, bár a rossz utak és időjárás miatt a kínálat sem volt valami élénk. Az irányzat kissé meglanyhult de az ár nem változott.

A vetésekre igen kedvezőtlen ezen időjárás, azonkívül akadályozza a tavaszi munkálatok végzését.

A mai hetivásáron a hozatal következő áradon kelt:

Buza 6.10—6.50 mmként.
Tengeri 6.00—6.50 mmként.
Arpa 5.90—6.10 mmként.
Zab 6.—6.20 mmként.
Rozs 5.—5.10 mmként.
Búkköny 8.00—8.20 mmként.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, április 9.

Gabona üzlet: Buzát ma gyengén kínálták, a vételkedv szintén gyenge volt, az irányzat lanyhult, elkelt alig pár ezer mm. 5 krral olcsóbb áradon. Ma nem adatott ki hiv. jelentés.

Határidő üzlet: Amerikából érkezett lanyhább jegyzésekre nálunk változatlan ártolyamokon indult az üzlet buzában, s tekintettel az igen gyenge üzletmenetre, zárhat. 2—3 krral lanyhább lett. Tengeri 2 krral lanyhábbban indult, s igen gyenge vásárlási kedv mellett úgy zárult. Zab és rozs közepes forgalom mellett változatlanok.

Zárul 11 órakor:

Buza március—április . . . . . 6.87—6.88
Buza szeptember—október . . . . . 6.75—6.77
Tengeri május—június . . . . . 6.54—6.56
Tengeri őszre . . . . . 6.58—6.60
Zab március—április . . . . . 6.80—6.82
Zab őszre . . . . . 5.85—5.87
Káposztarepeze . . . . . 10.45—

Külföld: New York: buzára $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ lanyhább, Chicago: buzára $\frac{1}{4}$, tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ lanyhább. Páris lanyha, London változatlan, Liverpool csendes.

Értéktőzsdé: Változatlan árfolyamokon indult az üzlet, míg később külföldi lanyha jegyzésekre, úgy nemzetközi mint helyi papírok ellanyhultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény 405.20
Magyar hitelrészvény 462.50
Osztrák államvasut . . . . . 448.—
Rima-Murányi 271.75
Déli vasut . . . . . 112.—

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok 1895. évi április hó 8-án. Rizzott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgon feldli sulyban) 45.—46. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 45.5—46.5 krig. Fiatal nehéz (pkit 320 klgon feldli sulyban) 48.—49. krig. Fiatal közép (pkit 251—320 krig sulyban) 46.—47. krig. Fiatal könnyű (pkit 250 klg. terjedő sulyban) 46.—47. krig II. Magyar második: Nehéz (páronkint 280 klgon feláli sulyban) 45.5—46. krig. — Közep (pkit 220—280 klg. sulyban) 45.—45.5 krig. — Könyű (pkit 220 klg. terjedő sulyban) 45.—46. krig. Szerbiai: Nehéz (páronkint 250 klgon feldli sulyban) 46.—46.5 krig. Közep (páronkint 220—250 kilogramm sulyban) 45.—45.5—krig. — Könyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 44.5—45.5 krig. Sertési értékek szám 1895. április hó 5-én volt készlet 140,244 darab. 1895. április hó 7-én felhajtatott: 1709 darab. 1895. április 7-én elszállított 2046 drb. 1895. április 8-án maradt készletben 189,007 drb. — A hizott sertés ártolirányzata: Csendes.

Szeszüzlet.

— Április 9. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban ayora szesz 52.50, kisinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleírv. 55 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, április 9. d. a. 5 óra.

F	a	j	Irányzat	100 klg. ár	
				frttól	frtíg
Buza	bánsági uj.			6.85	7.10
Buza	tiszavidéki			6.90	7.15
Buza	pestvidéki			6.85	7.10
Buza	fejérmegyei			6.85	7.10
Buza	bácskai			7.95	7.20
Rozs	uj, I-só rendű			5.85	5.95
Rozs	uj, II-od rendű			5.80	5.85
Arpa	takarmány			6.40	6.60
Arpa	égetni való			6.65	6.90
Arpa	sörfőzdei			7.10	8.10
Zab				6.85	7.10
Tengeri	bánsági			6.75	6.80
Tengeri	másnomá			6.70	6.75
Káposzta-repeze	bánsági				
Köles				6.20	6.80
Határidő	Buza márcz.-ápr.			6.87	6.89
	Buza szept.-okt.			7.—	7.01
	Buza máj.-jun.			6.72	6.78
	Rozs márcz.-ápr.			6.87	6.89
	Tengeri máj.-jun.			6.80	6.81
	Tengeri aug.-szept.				
	Tengeri októberre				
	Zab márcz.-ápr.			6.57	6.59
	Zab szept.-okt.			6.04	6.06
	Káposzta-repeze aug.-szept. 1894.			10.40	10.45

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. április 9.

Magyar aranyjáradék $\frac{4}{8}$ 123.50
Magyar koronajáradék $\frac{4}{8}$ 99.25
Magyar arany $\frac{4}{8}$ . . . . . 126.—
Magyar ezüst $\frac{4}{8}$ 104.50
Magyar keleti vasut 1878. . . . . 123.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 98.75
Magyar italmegváltási kötvény . . . . . 101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény 98.25
Magyar nyerevény-sorjegy kölcsön 162.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön . . . . . 152.—
Osztrák papírjáradék 101.50
Osztrák járadék ezüst 101.50
Osztrák járadék arany 123.25
Korona járadék 101.25
1860-ki államsorjegyek . . . . . 159.—

Osztrák-magyar bankrészvény . . . . . 1100.—
Magyar hitelbank részvény 461.75
Osztrák hitelintézet részvény 404.40
Osztrák-magyar államvasut . . . . . 445.—
20 frankos arany (Napoleon dor) 9.87
Német birodalmi márka 59.70
London 122.20
Páris 48.40

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. S. (Budapest). A cikket köszönjük. Felhasználni azonban csak akkor használhatjuk fel, ha majd a Toto és Tatta nálunk is színierekerül s így küldeménye aktuálisává válik.

U. A. (Szeged). Az üdvözlötet szívesen vettük, ámbar ar „elv”-hez való szigorú ragaszkodást ebben a tekintetben még sem hittük volna.

K. F. (Szapáryliget). A cikk jönni fog, a vers nehezen.

Aradvarosi

színház.

Évadbérlet
172. szám.

Havibérlet
12. szám.

Szerdán, 1895. április 10-én

Nyilassi Mátyás úr a debreczeni színház tagja és Agotai Ferencz ur vendégfellépésével:

A Charlie néneje.

Angol bohózat 3 felvonásban. Irta: Brandon Thomas. Fordította: Fáy J. Béla.

HELY ÉRTEKELÉSEK:

Sir Francis Chesney baronet, volt indiai ezredes . . . . . Gál Gyula.
Stephen Spittigue, oxfordi ügyvéd . . . . . Nyilassi M.
Jack Chesney, oxfordi diák . . . . . Benedek Gy.
Charlie Wykeham, oxfordi diák . . . . . Tompa K.
Lord Frank Babberley, oxfordi diák . . . . . Agotai F.
Brassett, szolga . . . . . Csáková V.
Donna Lucia, D'Alvadores, a Charlie néneje Rónaszékiné.
Annie, Spittigue unokahuga . . . . . Hunyadi. E.
Kitty, Spittigue gyámsánya . . . . . Deli E.
Ella, árva . . . . . Novák Irén.

HELY ÉRTEKELÉSEK:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten . . . . . 6 frt
Páholy, földszinten vagy első emeleten . . . . . 4 frt
Páholy, második emeleten . . . . . 3 frt — kr
Támlászekék, (földszinten) a 0. és első három sorban . . . . . 1 frt 20 kr
Támlászekék, (földszinten) 4, 5, 6. és 7. sorban 1 frt — kr
Támlászekék, (földszinten) 8, 9, 10, 11. és 12-ik sorban . . . . . — frt 80 kr
Második emeleten 1. sorban . . . . . — frt 80 kr
Második emeleten 2. és 3. sorban . . . . . — frt 60 kr
Második emeleten 4. és 5. sorban . . . . . — frt 50 kr
Harmadik emeleten, első sor közepén . . . . . — frt 50 kr
Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldalt minden sorban . . . . . — frt 40 kr
Karatülés, közepén . . . . . — frt 30 kr
Karatülés, oldalt . . . . . — frt 20 kr
Egy színlap a pénztárnál . . . . . — frt 10 kr

Kezdet 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Április 9. —

Arany Kulcs szállata: Snakk Ferencz színházi zenész, Máriakohl. Miklós Irén magánzó, Déva.
Három Király szállata: Petkovits István birtokos, Boronjenő. Zsurma János lelkész, Zsebely.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Divatos tavaszi felöltőkben

uj nagy szállomány érkezett,

s kérjük a nagyérdemű közönség becses látogatását.

Mély tisztelettel:

240

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
6/1895. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyméltóságú belügyminiszter ur az ugynevezett román nemzeti párt működését, minthogy arra törvényes alappal nem birt, betiltván, ezt azzal hozom köztudomásra, azok, hogy azok, kik e tilalmat megszegve ily irányú gyülekezésben részt vesznek, vagy azok összehívásában közreműködnek, a nevezett miniszter urnak az ily tényeket kihágásnak minősítő rendelete s illetve az 1879-ik évi XL. t. cz. 16. §-a értelmében 15 napra terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Arad, 1895. február 3-án.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

572/895.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 78948/894. sz. a. kelt rendelete nyomán közhírré teszszük.

Számos előforduló visszaélés megszüntetése céljából és marhalevél rendszerünknek azon elvétel kifolyólag, mely szerint senki oly marhalevél birtokában, amely marhalevélén leírt állat tulajdonában nincsen, azennel elrendelem, hogy mindenki köteles a többé már tulajdonában nem levő állatra vonatkozó s így érvényét vesztett marhalevelet az illetékes marhalevélelkezlonék beszovalgatni, ki az ilyen marhalevelekkel az 1888. VII. t. cz. végrehajtására 1888. évi 40000. sz. a. kiadott rendelet 21. §-a értelmében jár el. A ki jelen rendeletem ellen vét, amennyiben

cselekvése vagy mulasztása súlyosabb beszámítás alá nem esnék, illetve fegyelmi vétséget nem képezne, kihágást követ el, mely 100 frtig terjedhető és az idézett törvényczik 156. §-ában megjelölt czélokra fordítandó pénzbüntetéssel sújtandó.

Arad, 1895. január 12-én.

A városi tanács.

6478/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 14240/895 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré teszszük, hogy a hasított körmű állatok Styriába csak is vasuton és csak is azonnali levágás céljából vihetők be.

Aradon 1895. évi márczius hó 9-én.

A városi tanács

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1895. évi április hó 1-étől.

Budapest-Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8.05	1.55	10. —
Szolnok	11.10	4.00	1.37
Csaba	2.23	5.55	4.35
Kétegyháza	2.54	6.13	5.08
Lőkősháza	3.12	—	5.26
Kurtica	3.28	6.37	5.43
Sofronya	3.40	—	5.55
ARAD érkezik	3.55	6.55	6.10

Arad-Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul.	11.80	8.20	9.45
Sofronya	11.46	—	10.02
Kurtica	11.58	8.38	10.16
Lőkősháza	12.14	—	10.35
Kétegyháza	12.37	9.03	11. —
Csaba	1.28	9.25	11.45
Szolnok	4.31	11.22	3.00
BUDAPEST érkezik	7.35	1.20	6.30

Erdély felé.

	d. e.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2.30	6.35	4.30	7.05
Glogovác	2.44	6.46	4.42	—
Gyórok	3.15	7.07	5.03	—
Paulis	3.32	7.18	5.14	—
Radna-Lippa	3.58	7.35	5.32	7.50
Konop	4.30	7.58	5.56	—
Berzova	4.50	8.14	6.12	—
Tótvárad	5.21	8.38	6.41	—
Soborsin	5.46	8.56	7.00	8.51
Piski	—	11.04	9.38	—
Gyulafehérvár	—	12.51	11.25	11.18
Tövis érkezik	—	1.20	11.54	11.40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3.36	3.19	—
Gyulafehérvár	3.59	4.04	—
Piski	5.05	6.05	—
Soborsin	6.33	8.21	4.00
Tótvárad	8.40	7.42	8.42
Berzova	—	9.09	4.50
Konop	—	9.26	5.09
Radna-Lippa	7.29	9.58	5.47
Paulis	—	10.11	6.02
Gyórok	—	10.25	6.18
Glogovác	—	10.48	6.47
ARAD érkezik	8.10	11.09	7.00

Arad-Csaba-Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5.18	3.56
Sofronya	5.21	4.18
Kurtica	5.44	4.45
Lőkősháza	6.00	5.13
Kétegyháza	6.16	6.13
Kigyós	6.31	6.37
Csaba	7.02	6.55
NAGYVÁRAD érkezik	8.32	—

Nagyvárad-Csaba-Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4.25
Csaba	7.09	7.12
Kigyós	7.24	7.25
Kétegyháza	7.47	7.39
Lőkősháza	8.14	7.58
Kurtica	8.38	8.15
Sofronya	8.58	8.27
ARAD érkezik	9.10	8.42

Arad-Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	8.20	11.35	5.00
Uj-Arad	8.31	11.59	5.21
Németságh	8.49	12.24	5.47
Vinga	7.08	12.52	6.14
Orozifalva	7.20	1.09	6.34
Merczifalva	7.31	1.25	6.52
Szt-András	7.43	1.44	7.12
TEMESVÁR érkezik	8.01	2.10	7.39

Temesvár-Arad.

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul	8.20	1.12	9.10
Szt-András	8.46	1.41	9.29
Merczifalva	9.04	1.59	9.49
Orozifalva	9.19	2.15	9.54
Vinga	9.42	2.40	10.11
Németságh	10.00	2.57	10.26
Uj-Arad	10.30	3.30	10.45
ARAD érkezik	10.43	3.44	10.55

Uj-Szt-Anna-Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT. ANNA indul	8.00	6.35
Simánd	8.31	7.06
Kisjennő-Erdőhegy	9.15	7.51
Székudvar	9.31	8.08
Sikló	9.46	8.23
Ottlaka	10.00	8.37
Elek	10.20	8.55
KÉTEGYHÁZA érkezik	10.35	9.10

Kétegyháza-Uj-Szt-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5.20	3.00
Elek	5.33	3.20
Ottlaka	5.43	3.33
Sikló	5.56	3.47
Székudvar	6.06	4.03
Kisjennő-Erdőhegy	6.25	4.33
Simánd	6.48	5.05
UJ-SZT-ANNA érkezik	7.12	5.35

Mezőhegyes-Kétegyháza.

	d. e.	este
MEZŐHEGYES ind.	9.30	7.00
Kamarásmaj.	9.42	7.12
Nesze	9.51	7.21
Kovácsbáza	10.10	7.40
Bánhegyes	10.33	8.03
M-Bodzás	10.55	8.25
Bánkut	11.09	8.39
KÉTEGYHÁZA érkezik	11.30	9.00

Kétegyháza-Mezőhegyes.

	reggel	délután
KÉTEGYHÁZA ind.	5.16	3.15
Bánkut	5.34	3.37
Megyes-Bodzás	5.45	3.55
Bánhegyes	6.01	4.17
Kovácsbáza	6.17	4.40
Nesze	6.27	4.54
Kamarás-major	6.34	5.03
MEZŐHEGYES érkezik	6.44	5.15

Arad-Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	—	7.00	4.10
Szt-Tamás	—	7.29	4.37
Pécska	—	7.53	4.57
Battonya	—	8.35	5.29
Tompa	—	8.47	5.41
Mezőhegyes	—	9.14	6.08
Csanád-Palota	—	9.29	6.54
Nagylak	7.34	10.28	7.14
Apátfalva	7.56	10.57	7.39
Makó	8.15	11.19	8.00
Kis-Zombor	8.36	11.55	8.40
SZEGED érkezik	9.27	1.00	9.40

Szeged-Arad.

	este	d. u.	reggel
SZEGED indul	6.10	2.45	3.44
Kis-Zombor	7.15	3.44	4.42
Makó	7.32	4.00	4.58
Apátfalva	8.35	4.43	5.32
Nagylak	9.09	5.09	5.56
Csanád-Palota	9.32	5.26	6.13
Mezőhegyes	9.57	5.48	6.35
Tompa	—	6.35	7.16
Battonya	—	6.52	7.31
Pécska	—	7.28	8.01
Szt-Tamás	—	7.48	8.17
ARAD érkezik	—	8.10	8.43

Arad-Gurahoncz.

	reggel	d. u.	d. e.
ARAD indul	8.40	6.10	12.35
Ötvényes	8.57	6.29	12.50
Zimánd-Ujfalu	7.04	5.35	1.01
Uj-Szt-Anna	7.21	5.54	1.23
Világos	7.55	6.23	2.18
Muska-Magyarád	8.02	6.30	2.29
Pankota	8.15	6.41	2.53
Apateleik	8.51	7.12	3.50
Borosjenő	9.01	7.31	4.05
Bokszeg-Beél	9.30	7.47	5.00
Borossebes-Buttyin	10.03	8.14	5.54
Almás-Alosill	10.42	8.47	6.57
GURAHONCZ érkezik	10.58	9.01	7.19

Gurahoncz-Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4.14	2.10	4.45
Almás-Alosill	4.29	2.27	5.10
Borossebes-Buttyin	4.56	3.00	5.52
Bokszeg-Beél	5.29	3.43	7.08
Borosjenő	5.51	4.09	7.38
Apateleik	6.04	4.25	8.09
Pankota	6.41	5.08	9.30
Muska-Magyarád	6.47	5.15	9.40
Világos	6.54	5.23	9.58
Uj-Szt-Anna	7.17	5.50	10.29
Zimánd-Ujfalu	7.40	6.18	11.19
Ötvényes	7.45	6.24	11.21
ARAD érkezik	8.03	6.45	11.46

Borosjenő-Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	9.10	7.30
Csermő érkezik	10.07	8.20

Csermő-Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4.50	3.10
Borosjenő érkezik	5.40	4.00

Borossebes-Menyháza.

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul	10.20	8.42
Déna	11.03	1.57
MENYHÁZA érkezik	11.45	1.17

3959/1895. al. Csanádvarmegye alispánjától.

Pályázati hirdetés.

Csanádvarmegye törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett s a f. évi május 6-án tartandó közgyűlésen választás útján betöltendő III-ik árvaszéki ülnöki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Illetmény: 1100 frt fizetés és 200 frt lakbér.

Felhivatnak pályázni kívánók miszerint az 1883. évi I. t. cz. 5-ik §-ában előirt képesítést igazoló okmányokkal, valamint eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket f. évi május hó 2-áig bezárólag Csanádvarmegye főispánjához (Makó) annyival inkább beküldjék, mert a később érkezettek figyelembe véteteni nem fognak.

Makó, 1895. április hó 6.

Meskó Sándor
alispán.

1746. sz.

316.

ÁRVERÉS.

erdei nyári legeltetésre.

Az idej erdei nyári legeltetés bérbé adása iránt

f. é. ápr. 17-én d. e. 10 órakor a tótvárad m. kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében nyilvános árverés fog tartatni.

Az árverési és szerződési részletes feltételek az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Lippa, 1895. április 5.

M. kir. főerdőhivatal.

328/895. áll.

312.

Hirdetés.

A nagyméltóságu vallás és közoktatásiügyi m. kir. miniszterium az 1895. évi mártius hó 25-én kelt 55426/894. számú rendeletével a galsai gör. kath. templom és paplak helyreállítását 734 frt 66 kr. összeg erejéig és 6 kézi s 4 igás napszámnak a község által leendő leszo-gálatása esetleg annak 12 frtban megállapított megváltása mellett engedélyezte.

A fentemlített munkálat fogyanatosításának biztosítása céljából az 1895. évi április hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára az aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett költség után számítható s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak véteteni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekintheők.

Kelt Aradon, 1895. április 3.

Az aradmegyei m. kir. építészeti hivatal

Pálffy József
kir. főmérnök.

A m. kir. államvasutak bpest jobbparti üzletv.

12661/II.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán mintegy 35000 köbméter földmunka fog létesíteni s ennek kiadása tárgyában ezennel nyilvános pályázat hirdetik, melyre a jogérvényesen felszerelt ajánlatok legkésőbb f. év április hó 10-ike déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe véteteni.

Az ajánlatok közt a szabad választás jogát, tekintet nélkül az árra, magunknak tartjuk fenn.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi április hó 9-ig déli 12 óráig 1000 az az egyezer forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a budapest jobbparti üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett napi árfolyam szerinti, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

A lepecsételt ajánlatok borítékai következő felirással látandók el: Ajánlat a m. kir. államvasutak hatvani pályaudvarán létesítendő földmunkákra.

A helyszínrajz, keresztiszelvények valamint a szerződési tervezet a budapest-jobbparti üzletvezetőség építési és pályafenntartási osztályánál naponta délelőtt 8-12 óra között megtekinthető.

Budapesten, 1895. évi márc. havában.

Az üzletvezetőség.

4551/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 13551-895. sz. a kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tételik, hogy az oppani kir. kormány 1895. év. február hó 2-án 121. sz. a kelt hirdetménye szerint az élő szarvas marhák Magyarország területéről és az élő sertések Kőbányáról az ismert általános feltételek mellett Dzieditzen keresztül Nicolai város köztársaságára bevihető, továbbá hogy az oppelni kir. kormány 1895. évi febr. hó 1-én 127. szám alatt kelt hirdetménye szerint a magyarországi élő szarvasmarhának és kőbányai élő sertéseknek Osztróida városba való bevitelére iránt eddig fen állott beviteli engedély visszavonatt.

Aradon, 1895. évi márc. 9-én.

A városi tanács.

ENGEL D.

Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 28.

CZÉG-, CZIM- ÉS CZIMERFESTÉSZETI MŰTEREM,
zászló- és diszítési-czikkék gyára,

készít minden szakbéli czikket izléses és tartós kivitelben a legolcsóbb árszámitás mellett.

Czimerek, zászlók és egyéb diszítési tárgyak kölcsönbe adnak.

Nagy raktár: Lampionok és léghajókban.

Főnyeremény
500.000
márka.

Sorsolási
értesítő.

A nyereményekért az állam kösszekedik.

Részvételre meghívás Hamburg állam jótállása mellett megindult

nagy sorsjátékokra,
melyeken

11 millió 348.795 márka

a bizonyos nyeremény.

Ezen előnyös sorsjáték nyereményei, dacára hogy a tervezet szerint csak **115.000** darab sorsjegy van kibocsájtva, a következők:

A főnyeremény 500.000 Márka.	
Az első nyeremény 300.000 Márka.	
1	200.000
1	100.000
1	75.000
1	70.000
1	65.000
1	60.000
1	55.000
2	50.000
1	40.000
3	20.000
21	10.000
56 nyeremény 4 5000 Rm.	
106	3000
231	2000
812	1000
1415	400
20	300
132	200
39755	150
8290	134, 100, 98
6848	89, 42, 20 m.

Összesen 57.700 nyeremény és a rövidebb hónapokban részben lesz biztos a húzás.

A főnyeremény 1-ső osztálya **50.000** márkából, a 2-ik osztályban **55.000** márkára emelkedik, a 3-ikban **60.000**, a 4-ikben **65.000**, az 5-ikben **70.000**, a 6-ikben **75.000**, a 7-ikben **80.000**, az első nyereménynel **300.000**, és végül **500.000** márkára emelkedik.

Az első nyereményhúzására, mely hivatalosan lesz tudatva,

az egész eredeti sorsjegy csak **3.50** frt a fél **1.75** frt

a negyed **0.90** frtba kerül.

A résztvevők mindnyájan kapnak tölem az első húzás után azonnal egy hivatalos, húzási lajstromot minden felhívás nélkül.

Előlegesen ingyen a sorsjáték tervezetét az állami hozzájárulásával, világosan kitűzetve a befektetés és a nyeremény elosztását az osztályokra vonatkozólag.

A kifizetése és küldetése a nyeremény összegeknek általam eszközöltetik a legszigorubb ellenőrzés mellett

Megrendeléseket postautalványon vagy utánvétellel kérem eszközölni.

Ajánlatokkal tessék fordulni a fél sorsjegyeket vevőknek azonnal, s legalább is folyó év május elsőjéig

tisztelettel

Józseph Heckscher

Banquier und Wechsel-Comptoir in HAMBURG.

